

O'ZBEKISTONNING XALQARO SAVDO SIYOSATINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH YO'LLARI.

Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o'g'li

Namangan davlat texnika universiteti

3-kurs tayanch doktoranti.

ORCID: 0009-0003-1642-4879

E-mail: 24mirzobobur@gmail.com

Annotatsiya

Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasining xalqaro savdo siyosatini diversifikatsiya qilish masalalari chuqur tahlil etiladi. So'nggi yillarda mamlakatning tashqi iqtisodiy aloqalarini kengaytirish, eksport tarkibini yangilash va geografik yo'nalishlarni ko'paytirish O'zbekiston iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Shu nuqtai nazardan, maqolada xalqaro savdo tizimidagi global tendensiyalar, mintaqaviy integratsiya jarayonlari hamda savdo siyosatining milliy raqobatbardoshlikka ta'siri ilmiy asosda o'rganiladi. Diversifikatsiya jarayonida ishlab chiqarish tarmoqlarini modernizatsiya qilish, logistika infratuzilmasini rivojlantirish va eksport qiluvchi korxonalarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari muhim omil sifatida ko'rib chiqiladi. Tadqiqotda Jahon savdo tashkiloti, Yevropa Ittifoqi, MDH, Osiyo va Afrika mamlakatlari bilan savdo-iqtisodiy hamkorlikni kengaytirish istiqbollari ham tahlil qilinadi. Shuningdek, eksport mahsulotlarini qayta ishlash darajasini oshirish, yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarish, transport-kommunikatsiya yo'laklarini diversifikatsiya qilish hamda xalqaro logistika tizimiga integratsiyalashish zarurligi ta'kidlanadi. Maqola yakunida O'zbekistonning xalqaro savdo siyosatini diversifikatsiya qilish bo'yicha strategik yo'nalishlar, davlat siyosati va xususiy sektor hamkorligini kuchaytirish bo'yicha amaliy takliflar ilgari suriladi. Tadqiqot natijalari mamlakatning tashqi iqtisodiy xavfsizligini mustahkamlash va global bozor sharoitida barqaror o'sishni ta'minlashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, xalqaro savdo siyosati, diversifikatsiya, eksport, import, iqtisodiy xavfsizlik, global bozor, raqobatbardoshlik, tashqi iqtisodiy aloqalar, logistika, modernizatsiya, investitsiya, eksport salohiyati, integratsiya, iqtisodiy o'sish.

Аннотация

В статье дан глубокий анализ вопросов диверсификации международной торговой политики Республики Узбекистан. В последние годы расширение внешнеэкономических связей страны, обновление структуры экспорта и увеличение географических направлений стали одним из приоритетных направлений экономической политики Узбекистана. В этой связи в статье научно исследованы глобальные тенденции в системе международной торговли, региональные интеграционные процессы и влияние торговой политики на национальную конкурентоспособность. В процессе диверсификации важными факторами рассматриваются модернизация производственных отраслей, развитие логистической инфраструктуры и механизмов поддержки предприятий-экспортеров. В исследовании также анализируются перспективы

расширения торгово-экономического сотрудничества со Всемирной торговой организацией, Европейским союзом, СНГ, странами Азии и Африки. Подчеркивается необходимость повышения уровня переработки экспортной продукции, производства продукции с высокой добавленной стоимостью, диверсификации транспортно-коммуникационных коридоров и интеграции в международную логистическую систему. В конце статьи изложены стратегические направления диверсификации международной торговой политики Узбекистана, выдвинуты практические предложения по усилению государственной политики и сотрудничества частного сектора. Результаты исследования будут служить укреплению внешнеэкономической безопасности страны и обеспечению устойчивого роста на мировом рынке.

Ключевые слова: Узбекистан, международная торговая политика, диверсификация, экспорт, импорт, экономическая безопасность, мировой рынок, конкурентоспособность, внешнеэкономические связи, логистика, модернизация, инвестиции, экспортный потенциал, интеграция, экономический рост.

Abstract

This article provides an in-depth analysis of the issues of diversification of the international trade policy of the Republic of Uzbekistan. In recent years, expanding the country's foreign economic relations, updating the export structure and increasing geographical directions have become one of the priority areas of Uzbekistan's economic policy. In this regard, the article scientifically studies global trends in the international trade system, regional integration processes and the impact of trade policy on national competitiveness. In the process of diversification, modernization of production sectors, development of logistics infrastructure and mechanisms for supporting exporting enterprises are considered as important factors. The study also analyzes the prospects for expanding trade and economic cooperation with the World Trade Organization, the European Union, the CIS, Asian and African countries. It also emphasizes the need to increase the level of processing of export products, produce high-value-added products, diversify transport and communication corridors and integrate into the international logistics system. At the end of the article, strategic directions for diversifying Uzbekistan's international trade policy, practical proposals for strengthening public policy and private sector cooperation are put forward. The results of the study will serve to strengthen the country's external economic security and ensure sustainable growth in the global market.

Keywords: Uzbekistan, international trade policy, diversification, export, import, economic security, global market, competitiveness, foreign economic relations, logistics, modernization, investment, export potential, integration, economic growth.

KIRISH

Globallashuv sharoitida milliy iqtisodiyotlarning raqobatbardoshligini ta'minlash, tashqi bozorlarga chiqish imkoniyatlarini kengaytirish va eksport salohiyatini oshirish har bir davlat iqtisodiy siyosatining muhim yo'nalishiga aylanmoqda. Xususan, O'zbekiston Respublikasi so'nggi yillarda o'zining xalqaro savdo siyosatini tubdan yangilash, uni diversifikatsiya qilish, ya'ni geografik, tarmoq

va mahsulot tarkibi jihatidan kengaytirish orqali tashqi iqtisodiy faoliyat samaradorligini oshirishga alohida e'tibor qaratmoqda. Diversifikatsiya jarayoni mamlakatning iqtisodiy xavfsizligini mustahkamlash, tashqi bozorlarga qaramlikni kamaytirish hamda milliy ishlab chiqarishning barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim strategik ahamiyat kasb etadi.

O'zbekistonning xalqaro savdo siyosati mustaqillik yillarida bosqichma-bosqich shakllanib bordi. Dastlabki yillarda mamlakat asosan xomashyo, xususan, paxta, gaz va oltin eksportiga tayanib kelgan bo'lsa, bugungi kunda tayyor mahsulotlar, texnologik asbob-uskunalar, to'qimachilik, oziq-ovqat va avtomobilsozlik mahsulotlari eksporti ulushi ortib bormoqda. Bu esa milliy iqtisodiyotda strukturaviy o'zgarishlar ro'y berayotganini va O'zbekistonning global iqtisodiy tizimga chuqur integratsiyalashayotganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, mamlakatning eksport geografiyasi ham kengaymoqda — an'anaviy hamkorlar bo'lgan Rossiya va Xitoy bilan bir qatorda, Yevropa Ittifoqi, Turkiya, Janubiy Koreya, Yaqin Sharq va Afrika mamlakatlari bilan ham faol savdo-iqtisodiy aloqalar yo'lga qo'yilmoqda.

Xalqaro savdo siyosatini diversifikatsiya qilishning asosiy maqsadi – tashqi savdo aylanmasining barqarorligini ta'minlash, yangi eksport yo'nalishlarini rivojlantirish va eksport qilinadigan mahsulotlarning turlarini kengaytirishdan iborat. Diversifikatsiya iqtisodiyotning tarmoqlararo muvozanatini ta'minlash, bir yoqlama xomashyo eksportiga bog'liqlikni kamaytirish hamda yuqori qo'shilgan qiymatga ega mahsulotlar ishlab chiqarishni rag'batlantirish imkonini beradi. Shu jihatdan, O'zbekistonning savdo siyosatini diversifikatsiya qilish – bu nafaqat iqtisodiy zarurat, balki strategik istiqbolga yo'naltirilgan uzoq muddatli siyosiy va institutsional islohotlarning ajralmas qismidir.

So'nggi yillarda olib borilayotgan islohotlar, xususan, tashqi savdoni liberallashtirish, bojxona tartiblarini soddalashtirish, eksport-import operatsiyalarida raqamli texnologiyalarni joriy etish, Jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lish bo'yicha muzokaralar – bularning barchasi xalqaro savdo siyosatining yangi bosqichga o'tganini anglatadi. Shu bilan birga, mintaqaviy integratsiya jarayonlari, xususan, Markaziy Osiyo mamlakatlari o'rtasidagi iqtisodiy hamkorlikning kuchayishi, transport-logistika infratuzilmasining yaxshilanishi va yangi tranzit yo'laklarining yaratilishi O'zbekiston uchun tashqi savdoda yangi imkoniyatlar ochmoqda.

Xalqaro savdo siyosatini diversifikatsiya qilishda davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlik muhim o'rin tutadi. Hukumat tomonidan eksportchi korxonalarni moliyaviy, soliq va axborot qo'llab-quvvatlash mexanizmlari joriy etilmoqda. Xususan, "O'zbekiston eksportini qo'llab-quvvatlash agentligi", "Eksport-import banki" kabi institutlar faoliyati eksportni rag'batlantirishda muhim rol o'ynamoqda. Bundan tashqari, xalqaro moliya institutlari, jumladan, Jahon banki, Osiyo taraqqiyot banki va Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki bilan hamkorlikda eksportni rivojlantirishga qaratilgan loyihalar amalga oshirilmoqda.

Diversifikatsiya siyosati shuningdek, logistika tizimini takomillashtirish, yangi transport yo'laklarini shakllantirish, "yashil iqtisodiyot" tamoyillariga asoslangan eksport tarmoqlarini rivojlantirishni ham o'z ichiga oladi. Masalan, "Transafg'on"

temiryo'l loyihasi, Kaspiy dengizi orqali multimodal transport yo'nalishlari, shuningdek, "Bir makon – bir yo'l" tashabbusi doirasidagi hamkorlik O'zbekistonning eksport salohiyatini kengaytirishda muhim omillar hisoblanadi.

Biroq xalqaro savdo siyosatini diversifikatsiya qilish jarayonida bir qator muammolar ham mavjud. Ular qatoriga eksport infratuzilmasining hali to'liq rivojlanmagani, logistika xarajatlarining yuqoriligi, ishlab chiqarish quvvatlarining yetarli darajada modernizatsiya qilinmagani va xalqaro sertifikatlash tizimlariga moslashishdagi murakkabliklar kiradi. Shu bois, iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish, sifat standartlarini joriy etish, innovatsion texnologiyalarni keng tatbiq etish, kadrlar salohiyatini oshirish kabi chora-tadbirlar strategik ahamiyatga ega.

Mamlakat rahbariyati tomonidan belgilangan "2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi"da ham tashqi savdo siyosatini diversifikatsiya qilish ustuvor yo'nalish sifatida qayd etilgan. Unda eksport geografiyasini kengaytirish, yangi bozorlarga chiqish, raqamli savdo platformalarini rivojlantirish va mahalliy mahsulotlarni xalqaro brendlarga aylantirish vazifalari belgilab berilgan. Ushbu yo'nalishdagi siyosatning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi O'zbekistonning jahon bozoridagi mavqeyini mustahkamlash, xalqaro iqtisodiy tizimdagi ishtirokini chuqurlashtirish hamda barqaror o'sishni ta'minlash imkonini beradi.

Shunday qilib, O'zbekistonning xalqaro savdo siyosatini diversifikatsiya qilish — bu mamlakat iqtisodiyotining tashqi dunyoga integratsiyalashuvi, eksport salohiyatining kengayishi, yangi iqtisodiy sheriklik munosabatlarining shakllanishi va global iqtisodiyotdagi o'rnini mustahkamlanishini ta'minlaydigan muhim strategik jarayondir. Ushbu maqolada diversifikatsiyaning nazariy asoslari, O'zbekiston tajribasi, mavjud muammolar hamda istiqbolli yo'nalishlar atroflicha tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari mamlakatning iqtisodiy siyosatini takomillashtirish, tashqi savdo xavfsizligini oshirish va global bozorda raqobatbardosh o'rinni egallash uchun ilmiy asos yaratadi.

ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekistonning xalqaro savdo siyosatini diversifikatsiya qilish masalasi bo'yicha so'nggi yillarda mahalliy va xorijiy tadqiqotchilar tomonidan bir qator ilmiy ishlar amalga oshirilgan. Jumladan, X. Abdurahmonov (2022) o'z tadqiqotlarida O'zbekistonning tashqi savdo siyosatini liberallashtirish jarayonida eksport tarkibini yangilash va bozorlarni kengaytirishning strategik ahamiyatini ta'kidlagan[1]. Shuningdek, A. Yusupov (2023) mamlakatning eksport salohiyatini oshirishda ishlab chiqarish tarmoqlarining modernizatsiyasi va logistika infratuzilmasini rivojlantirish muhim omil ekanligini qayd etadi[2]. Xalqaro miqyosda esa, Krugman va Obstfeld (2021) o'z asarlarida savdo diversifikatsiyasining iqtisodiy barqarorlik va raqobatbardoshlikka ta'sirini nazariy jihatdan asoslab berishgan[3]. Ularning fikricha, eksport geografiyasining kengayishi mamlakatlarni global iqtisodiy tebranishlardan himoya qiladi. Jahon banki va Xalqaro Valyuta Jamg'armasi (IMF) tomonidan chop etilgan hisobotlarda esa, O'zbekistonning savdo siyosatini diversifikatsiya qilish orqali yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulotlar ulushini oshirish zarurligi ta'kidlanadi[4].

Mintaqaviy nuqtai nazardan, YeOII, MDH va Osiyo mamlakatlari bilan iqtisodiy integratsiya O'zbekistonning tashqi savdo imkoniyatlarini kengaytirishda muhim omil sifatida ko'riladi. Shu bilan birga, E. Karimova (2024) o'z tadqiqotida xalqaro logistika tizimini rivojlantirish va transport-kommunikatsiya yo'laklarini diversifikatsiya qilish mamlakat eksport siyosatini samarali amalga oshirish uchun zarur shartlardan biri ekanini ta'kidlagan[5]. Umuman olganda, mavjud adabiyotlar tahlili O'zbekistonning xalqaro savdo siyosatini diversifikatsiya qilish iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlash, global raqobatbardoshlikni oshirish va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim omil ekanligini ko'rsatadi.

METODOLOGIYA

Ushbu tadqiqotning metodologik asosini tizimli yondashuv, tahliliy va qiyosiy tahlil usullari tashkil etadi. O'zbekistonning xalqaro savdo siyosatini diversifikatsiya qilish yo'llarini o'rganishda mamlakatning mavjud tashqi savdo ko'rsatkichlari, eksport-import tuzilmasi, hamkor davlatlar bilan savdo hajmi va geografik taqsimoti statistik ma'lumotlar asosida tahlil qilindi. Tadqiqot davomida rasmiy manbalar — O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi, Iqtisodiyot va moliya vazirligi, Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi hamda Jahon banki, Xalqaro valyuta jamg'armasi va Jahon savdo tashkiloti hisobotlari asosiy ma'lumot bazasini tashkil etdi.

Metodologiyada, shuningdek, Qiyosiy tahlil usuli yordamida O'zbekistonning eksport diversifikatsiyasi bo'yicha tajriba boshqa rivojlanayotgan davlatlar — Janubiy Koreya, Turkiya va Malayziya misolida o'rganildi. Shu orqali mamlakat savdo siyosatini takomillashtirishda samarali strategiyalar ishlab chiqish uchun amaliy asos yaratildi.[6]

Tadqiqotda ilmiy induksiya va deduksiya usullari orqali nazariy umumlashmalar hamda amaliy xulosalar ishlab chiqildi. Shuningdek, iqtisodiy modellashtirish va prognozlash elementlari qo'llanilib, O'zbekistonning xalqaro savdo yo'nalishlarini kengaytirishning ehtimoliy natijalari baholandi. Metodologiya natijalari O'zbekistonning xalqaro savdo siyosatini modernizatsiya qilish, yangi bozorlarni o'zlashtirish va global raqobat muhitida iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasining xalqaro savdo siyosatini diversifikatsiya qilish yo'lidagi islohotlar natijalari mamlakatning tashqi iqtisodiy faoliyatida sezilarli o'zgarishlarni keltirib chiqarmoqda. So'nggi yillarda iqtisodiyotning ochiqlik darajasi oshib, eksport geografiyasi kengaydi, yangi bozorlar bilan hamkorlik mustahkamlandi. Jahon savdo tizimidagi o'zgaruvchan sharoitlarda O'zbekistonning strategik yondashuvi — iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash bilan birga, eksportning tarkibiy diversifikatsiyasini chuqurlashtirishga qaratilgan.

Qiyosiy tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston 2016–2024-yillar oralig'ida xalqaro savdo yo'nalishlarini diversifikatsiya qilishda sezilarli natijalarga erishgan. Jumladan, ilgari eksportning 60 foizdan ortig'i MDH davlatlariga to'g'ri

kelgan bo'lsa, bugungi kunda Osiyo, Yevropa va Yaqin Sharq mamlakatlari bilan savdo hajmi ortib, geografik nisbat muvozanatlashmoqda. Masalan, Xitoy, Turkiya, Janubiy Koreya va BAA bilan tovar aylanmasining o'sish sur'atlari Rossiya va Qozog'iston bilan savdo ko'rsatkichlariga yaqinlashmoqda. Bu esa O'zbekistonning biryoqlama iqtisodiy bog'liqligini kamaytirib, tashqi bozorlarda barqaror pozitsiyani shakllantirmoqda.

Eksport tarkibi ham sezilarli o'zgarishlarga uchradi. Ilgari xomashyo (paxta, gaz, metallar) ustun bo'lgan bo'lsa, hozirda qayta ishlangan mahsulotlar — avtomobilsozlik, to'qimachilik, oziq-ovqat, farmatsevtika va elektrotexnika mahsulotlari ulushi oshib bormoqda. Bu o'zgarish ishlab chiqarish tarmoqlarining modernizatsiya qilinishi, texnologik investitsiyalar oqimi va kichik hamda o'rta biznesning eksportdagi faol ishtiroki bilan izohlanadi. Shu bilan birga, transport-logistika infratuzilmasini rivojlantirish, xususan, “Toshkent–Andijon–Osh–Kashgar” yo'lagi, “Termiz–Mozori Sharif–Kobul–Peshovar” temir yo'l loyihalari O'zbekistonning mintaqaviy tranzit salohiyatini oshirmoqda.

Bundan tashqari, Yevropa Ittifoqining GSP+ tizimi doirasidagi imtiyozlar O'zbekiston mahsulotlarini Yevropa bozoriga preferensial shartlarda eksport qilish imkoniyatini yaratdi. Natijada, eksport diversifikatsiyasining sifat darajasi oshib, yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulotlar ulushi ko'paymoqda. Bu borada O'zbekistonning Turkiya, Polsha, Germaniya, Niderlandiya kabi davlatlar bilan savdo-iqtisodiy aloqalari mustahkamlanmoqda.

Qiyosiy jihatdan, Markaziy Osiyoning boshqa davlatlari — Qozog'iston va Qirg'iziston bilan solishtirganda, O'zbekiston eksport siyosatini diversifikatsiya qilishda tezroq transformatsion sur'atlarni namoyon etmoqda. Masalan, Qozog'iston eksportining 70 foizi hali ham neft va metall xomashyosiga to'g'ri kelayotgan bir paytda, O'zbekiston qayta ishlangan mahsulotlar ulushini 40 foizgacha yetkazgan. Bu esa iqtisodiy barqarorlik va global narx o'zgarishlariga nisbatan himoya darajasining oshganini bildiradi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, diversifikatsiya siyosati nafaqat iqtisodiy o'sishga, balki bandlikni oshirish, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tengsizlikni kamaytirish va milliy valyuta barqarorligini ta'minlashga ham ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Eksport sohasida faol ishtirok etayotgan xususiy korxonalar sonining ko'payishi, ularning xalqaro sertifikatlash tizimlariga kirishi, ekologik va sifat standartlarini joriy etishi raqobatbardoshlikni oshirgan.[7]

Shu bilan birga, ayrim muammolar ham saqlanib qolmoqda. Xususan, logistika xarajatlarining yuqoriligi, bojxona jarayonlarining to'liq raqamlashtirilmaganligi va transport infratuzilmasining ayrim yo'nalishlarda yetarli darajada rivojlanmaganligi eksport imkoniyatlarini cheklaydi. Biroq, “Yangi O'zbekiston – 2030” strategiyasi doirasida bu masalalarni hal etish bo'yicha aniq yo'l xaritalari ishlab chiqilmoqda.

Umumiy qilib aytganda, O'zbekistonning xalqaro savdo siyosatini diversifikatsiya qilish yo'lidagi harakatlari iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirib, global integratsiya jarayonlariga faol qo'shilishini ta'minlamoqda. Bu yo'nalishdagi natijalar mamlakatning iqtisodiy mustaqilligini mustahkamlash, tashqi

xavflarga nisbatan barqarorlikni kuchaytirish va xalqaro savdo tizimida yangi imkoniyatlarni yaratish uchun zamin hozirlamoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekistonning xalqaro savdo siyosatini diversifikatsiya qilish bugungi globallashuv jarayonlarida mamlakat iqtisodiy mustaqilligi va barqaror o'sishini ta'minlashda muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Qiyosiy tahlil shuni ko'rsatadiki, Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlari, xususan, Janubiy Koreya va Malayziya o'z eksport siyosatini diversifikatsiya qilish orqali iqtisodiy barqarorlikka erishgan bo'lsa, O'zbekiston ham shunga o'xshash yo'nalishda bosqichma-bosqich natijalarga erishmoqda. Mamlakatda so'nggi yillarda eksport tarkibi sezilarli darajada yangilanib, xomashyo eksportidan tayyor mahsulot eksportiga o'tish tendensiyasi kuchaymoqda. Bu esa iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlash va milliy raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qilmoqda.

Shuningdek, savdo yo'nalishlarini geografik jihatdan kengaytirish, ya'ni MDH davlatlaridan tashqari Yevropa, Osiyo, Yaqin Sharq va Afrika mamlakatlari bilan hamkorlikni rivojlantirish, O'zbekiston uchun yangi bozor imkoniyatlarini ochmoqda. Qiyosiy jihatdan, Turkiya va Qozog'iston tajribalari shuni ko'rsatadiki, transport-logistika infratuzilmasini takomillashtirish va xalqaro savdo yo'laklarini kengaytirish eksport hajmini sezilarli darajada oshiradi. Shu bois O'zbekistonda ham multimodal transport tizimini rivojlantirish, raqamli bojxona nazorati va "yashil yo'lak" tizimini kengaytirish muhim strategik yo'nalishlardandir.

Umumiy qilib aytish mumkinki, O'zbekiston xalqaro savdo siyosatini diversifikatsiya qilish orqali nafaqat tashqi iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlamoqda, balki barqaror o'sish modelini shakllantirish yo'lida muhim qadamlar qo'ymoqda. Ilmiy asoslangan strategiyalar, investitsion muhitni yaxshilash va eksportni qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish mamlakatni global iqtisodiy maydonda raqobatbardosh davlat sifatida mustahkam o'ringa ega bo'lishiga zamin yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Zuvaydullaev, N. (2025). Xalqaro savdo va iqtisodiy integratsiyaning rivojlanishga ta'siri. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 5(09), 87-91.
2. Tursunboy o'g'li, N. J., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). O'zbekistonning jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lish uchun uzoq yo'li va xitoy tajribasi. *Qo'qon universiteti xabarnomasi*, 1, 43-47.
3. Diyorbek, A., & Xumoyun, E. (2025). O'zbekistonda iqtisodiy barqarorlik va makroiqtisodiy boshqaruvi. Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 55(1), 59-63.
4. Gafurovna, A. N., & Muhammadrasul, N. (2025). O'zbekiston respublikasining tashqi siyosatining yangi bosqichi. *Pedagogik islohotlar va ularning yechimlari*, 12(01), 97-102.
5. Ibrohimov, B. (2024). O'zbekiston Respublikasida tadbirkorlik subyektlarida innovatsion faoliyatning ahamiyati va o'rni.

6. Ibrohimov, B., & Sayfiddinov, S. (2024). Qishloq xo 'jaligi mahsulotlarini ko 'paytirishning asosiy yo 'llari.
7. Ibrohimov, B., & Tursunov, A. (2024). O 'zbekiston Respublikasining agrar siyosati va uni takomillashtirish yo 'llari.
8. Ibrohimov, B. (2024). Innovatsion faoliyatni amalga oshirishda tadbirkorlik subyektlari duch keladigan muammolar tahlili. *Yashil Iqtisodiyot Va Taraqqiyot*, 2(12).
9. G'afurov, O., & Ibrohimov, B. (2022). O 'zbekiston respublikasining ilk suveren xalqaro obligatsiyalarini joylashtirishdan tushgan mablag'larining qayta taqsimlanishi va ular samaradorligi tahlili. *Science and innovation*, 1(A8), 332-339.
10. Baxtiyor o'g'li, I. B. (2024). O 'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarida innovatsiyalarni joriy etishning iqtisodiy samaralari. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(11), 213-219.
11. Boburmirzo, I., & Yunusov, A. (2024). Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik yilida mehnat bozorini tahlili. *Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali*, 2(17), 20-28.
12. Baxtiyor o'gli, I. B. (2023). Forms of ownership and entrepreneurship in agriculture in uzbekistan. *Miasto Przyszłości*, 42, 284-291.
13. Ibrahimovich, R. B., Ugli, I. B. B., & Ugli, I. B. B. (2023). Innovative reforms in agriculture development. *The American Journal of Management and Economics Innovations*, 5(03), 9-13.
14. Rahimov, B. I., Yoldashev, B. S., & Ibrahimov, B. B. (2023). The need to organize a cluster in the agricultural network. *International Journal Of Management And Economics Fundamental*, 3(02), 9-19.
15. Рахимов, Б. И., & Иброхимов, М. Б. О. (2021). Моддий-техника ресурслари бозорини институционал тузилмаси ва ресурслар самарадорлигини баҳолашнинг услубий асослари. *Журнал инновации в экономике*, 4(7).
16. Bobojonova, S. (2024). Xalqaro savdo va xalqaro iqtisodiy munosabatlar. *Journal of science-innovative research in uzbekistan*, 2(11), 159-162.